

Komunikace s dětmi nejen v muzikoterapii

Na začátek je důležité zmínit, že **VŠECHNY DĚTI VŽDY KOMUNIKUJÍ** i v případě, že ke komunikaci nemohou využívat verbální vyjádření. Na nás je pokusit se jejich řeč naučit.

Podporou nám může být fakt, že téměř každá maminka se velmi rychle naučí řeč svého batolete. Je možná jediná, která rozumí nesrozumitelnému, roztomilému žvatlání. Ale v tu chvíli dodává svému dítěti jistotu a bezpečí, že není v tom svém světě samo, což je velmi důležité pro interakci a další rozvoj.

V rámci svojí muzikoterapeutické praxe se setkávám s dětmi s kombinovaným postižením, kde z velké části stavíme náš vztah pouze na neverbálním vyjádření. Hledáme k sobě cestu, oboustranně se snažíme vysílat signály, zachytávat detaily, společně se ladit a důvěřovat.

Co dítě, to výjimečnost. Co dítě, to jiný příběh, jiné potřeby, jiné komunikační kanály.

Komunikovat můžeme očním kontaktem, mimikou, tělesnými projevy, dotykem, zvukovými projevy, naučenými pomocnými gesty, zrcadlením – nápodobou, skrze obrázkové pomocníky, skrze hudební nástroje, prostřednictvím barev.

Cest je mnoho a je důležité hledat. V tomto případě nejsou pro nás podstatné diagnózy, ale schopnosti a osobnost dítěte. Když se nám podaří naladit se na jeho „frekvenci“, máme velkou šanci komunikaci rozvíjet a podporovat i v případech, kdy je možná pouze ve velmi omezené míře.

Jeden příklad nalezení cesty

S jedním úžasným malým chlapečkem jsem zažila krásné prozření. On se nemůže sám pohybovat, ani verbálně komunikovat, ale vysílá naprosto neobvyklou, čistou energii - alespoň já to tak vnímám. Když ho zrovna netrápí křeče v bříšku nebo jiné neduhy, tak je jeho úsměv naprosto odzbrojující, dobíjející a léčivý. Pravidelně jsme spolu trávili čas ve Snoezelenu, zpívali jsme, hráli jsme na hudební nástroje, četli si pohádky, pouštěli písničky, využívali harmonizační kolébku a sdíleli úsměv a radost.

Věděla jsem, že občas dokáže vydat nějaký zvuk a tak jsem se pokoušela namotivovat ho k hlasovému projevu. Zpívala jsem mu lidové písničky, pohádkové písničky, písničky, co mám sama hodně ráda, pozorovala jsem jeho výraz a snažila jsem se vyhodnotit, co má nejraději. Ale jeho hlas zazněl málokdy. Jednou jsem odložila kytaru, vzala jsem si sansulu, nástroj, který je mi hodně blízký a začala jsem improvizovat. K ladným zvukům sansuly jsem začala pozpěvovat zrovna vymyšlenou melodii na vokál „Á“. Seděla jsem blízko a v zorném poli svého malého společníka. Otevírala jsem zeširoka pusku a zpívala. Po poměrně krátké chvíli jsem prožila jeden z mnoha zázraků, které s dětmi ve Snoezu zažívám. Jeho pusinka se zeširoka otevřela a zazněl vokál „Á“. A nebylo to nahodilé, nebylo to jednorázové. Prostě jsme spolu zpívali.

Někdo zkrátka nepotřebuje přehršle slov, někdy stačí obyčejné „Á“ a je to nejvíc.

Když jsem tento zážitek sdílela se svojí kolegyní, došly jsme k závěru, že komunikace beze slov může být často mnohem pravdivější, než ta naše klasická verbální. Protože slova jsou pořád jen slova a můžeme s nimi různě manipulovat, a nebo je nesprávně používat. Kdežto přirozenost a čistota duše vycházející z našich emocí, tělesných projevů, pudů, instinktů a potřeb často slova ani nejsou schopna vyjádřit a mluví za nás něco mnohem hlubšího.

Proto od té doby mnohem víc do práce s dětmi zařazuji improvizaci. Nikdy totiž nevíme, jestli neobjevíme přesně to pravé ořechové, které nenajdeme nikde ve zpěvníku nebo v manuálech.

Jinda Bartošová, muzikoterapeutka
Flami, z.s.

